

nek politikai nézeteiről tegyek kimerítő jelentést. Egy másik utasítás beküldte a párizsi követségnek az itteni szakszervezetekre vonatkozó „jelentését”, amely a CGT egy kiküldöttjének újságcikkyszerű riportján alapszik,³ s ez alkalomból az amerikai szakszervezetekről kimerítő analízist kértek, nem tudván, hogy az AF of L és a CIO viszonya államonként különböző, úgyhogy egy embernek hónapokig tartó munkáját igényelné a témának komolyan vehető tárgyalása. Egy másik rejtjeles táviratban a Marshall-tervnek „végleges” elemzését kérték. Mindezt egy követségtől, amelynek állandóan csak 2 tagja van, mert a harmadik idejének nagy részét a New-York-i konzulátuson töltötte.

Lehetséges, hogy mindez a külügyben intézkedő emberek tudatlanságának és korlátosságának következménye, de lehet, hogy „Wink mit dem Zaunpfahl”-nak⁴ volt szánva. Mindkét alternatíva kizárta, hogy ezekkel az emberekkel együttműködésemet folytathassam. Hogy a két munkaspárt egyesülése sem volt ínyemre, azt talán nem kell mondanom, mert a kompárt „módszereit” s morálját sohase tudtam lenyelni, az egyesülés pedig nem jelent egyebet, mint hogy a kompárt a szocdemeket szőröstül-bőröstül lenyelte. Megengedem, hogy Rákosiék kemény fegyelme hasznos munkát végzett s hogy az országnak földrajzi fekvése az ország orosz orientációját szükségessé teszi. De egy tisztességben eltöltött élet befejezésekképp mégse tudom elviselni, hogy úgy kezeljenek, mintha a Komszomol újonca volnék.

Hogy azokhoz a naiv csirkefogókhöz csatlakoztam volna, akik a földreformot vissza szeretnék csinálni vagy hogy az Eckhardt-Nagy társaságot nem utasítottam volna vissza, az természetesen valótlan, miként azt a Washington Postban kertelés nélkül megírtam. Viszont természetes, hogy az amerikai reakciós sajtó headline-jeiért⁵ igazán nem vagyok felelős. Mindezeket remélem elhiszed, bárha éppen a jóízlés tartott vissza, hogy lemondásom összes okait megírjam vagy megírassam.

Változatlan nagyrabecsüléssel őszinte híved

MOL XIX-J-1-k 1. doboz 1/c (eredeti)

¹ Jogi eljárást, rágalmazási pert (angol).

² L. e kötet 485. sz. levelét.

³ A kétségtelenül elfogult beszámolót l. e kötet 469. sz. levelében.

⁴ Szó szerint: „legyintés a sövénykaróval”, átvitt értelemben durva célzás (német).

⁵ Cimsor, főcím újságban (angol).

485. KÁROLYI MIHÁLY BOLDIZSÁR IVÁNHOZ

(Párizs, 1948. június 14.)

Kedves Boldizsár!

Most kaptam meg a Szabad Népek azt a számát, amelyben a Vámbéry-ügyre vonatkozó nyilatkozatomat közölték. Az ellen, hogy azt bizonyos rövidítésekkel adták le, nem lenne kifogásom, habár nyilatkozatom nem volt hosszú. Azt azonban kifogásolom, hogy elferdítették. Én nem mondtam azt, hogy Vámbéry kijelentette, miszerint ő Wallace-ra nem fogja szavazatát adni, de csak gúnyosan mondtam, hogy Trumanék nyugodtak lehetnek, mert Vámbéry nem fog Wallace-ra szavazni. Az ilyen elferdítéssel csak ziccercet adunk Vámbérynek, aki könnyen visszavághat azzal, hogy Károlyi hazudott. Tehát én voltam az, aki valótlan állítottam. Amivel az egész interview visszafelé sült el. Nyilatkozatom második része, amelyben azt fejtettem ki, hogy Vámbéry disszidálása sokkal megdöbbentőbben hatott rám, mint a mi csizmás Nagy Ferencünké, teljesen elmaradt. Hangsúlyoztam, hogy Nagy Ferencben, a parádés parasztban sohasem bíztam. Felfuval-

codott niemandnak tartottam, és bár disszidálása kellemetlen lehetett, de semmiképp sem volt meglepetés számomra. Vámbéryt mindenkor bátor, öntudatos baloldalinak ismertem, ezért kiválása sokkal súlyosabb volt régime-ünk számára. Kérlek, légy szíves s intézkedjél, hogy a jövőben nyilatkozataimat mindent jobban tudni akaró tintanyalók ne fésülhessék át, mert különben a jövőben nem fogok nyilatkozni.

Szívélyes üdvözzel

Történeti Hivatal K 747 (egykorú másolat)

486. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1948. június 22.)

Május 31-én este Békeffi László „Kezdhethük előlről” címmel konferansz-estét tartott a rue de la Fasanerie 113 alatt egy előkelő magánlakásban. A meghívókat, amelyeket valószínűleg a Nyugati Hírnök előfizetőinek küldtek ki elsősorban, barátainak és az „igazi demokrácia” magyar barátainak adressálta. A konferansz-est címe Kezdhethük előlről volt. Az előadáson jelen volt Sulyok Dezső, Fábíán Béla. A hallgatóság túlnyomó része zsidó középpolgárokból toborzódott, és voltak olyanok is, akik nem tudták, hogy Békeffi disszidens. Maga az előadás nivójában igen alacsony szinten mozgott, jórészt régi, a felszabadulás előtti, s a nyilas időkben gyártott vicceit „sütötte el” a konferanszié azzal, hogy ma is aktuális és elmondható. Ezt maga Békeffi is érezte és többszörösen mentegette is magát azért, hogy nem tudott olyan humoros lenni, mint ahogy azt tőle régi hallgatói megszokhatták. Előadásának tónusa az uszítás volt. Ferdítésektől hemzsegő politikai beszédet tartott, amelyet csak itt-ott tarkított egy-egy vérszegény humorkísérlet. A hallgatóság azonban teljesen igénytelen lévén, így is sikerült némi sikert elérnie. Az előadás vége felé így is a közbeszólások folyamán egy kis vita kerekedett, azonban a „baloldal” igen kisebbségben lévén, egy-két közbeszóláson kívül nem akart komolyabb vitát provokálni. A belépődíj 300 frank volt, és tekintve, hogy a hallgatóság hozzávetőleges becslés szerint 130 főt tett ki, tiszta jövedelme 40 000 franknál többre becsülhető. Az előadás végén Békeffi bejelentette, hogy Londonban új disszidens magyar lap indul, amelynek első vezércikkét a jelen levő Sulyok Dezső fogja írni. A lap előfizetési ára egy hónapra egy angol shilling. A lap párizsi megbízottja Mikes Imre, a „Nyugati Hírnök” szerkesztője.

MOL XIX-J-30-a 22. doboz (másodpéldány)

487. KÁROLYI MIHÁLY TÁVIRATA A MAGYAR KÜLÜGYMINISZTERIUMHOZ

(Párizs, 1948. június 22.)

Örülök iskolák sikeres államosításának. Manchester Guardian cikke biztató, de itteni propagandaszempontból, ha a belpolitikai helyzet megengedi, jó lenne Schlachta kizárását lényegesen enyhíteni,¹ mert éppúgy nagy port verhet fel, itten lapok már kiemelték.

KÜM irattára. Párizsi táviratok (eredeti tisztázat)

¹ Slachta Margitot, a Keresztény Női Tábor képviselőjét, aki 1944-ben kitünt az üldözöttek mentésében, egy vitatható felszólalása miatt 60 napra kizárták a képviselőház üléseiről. 1944-ben Slachta az Egyesült Államokba távozott.